

SISETURVALISUSE ÜHTNE INTEGREERITUD HARIDUSMUDEL

Autoriõigus: Sisekaitseakadeemia 2018

Koostajad: Andres Pung ja Anu Kose

Keeletoimetaja: Siiri Soidro

Kujundaja: Jan Garshnek

Trükk: SYS Print

www.sisekaitse.ee

SISUKORD

Lühendid	3
Sissejuhatus	5
1. Siseturvalisuse valdkonna hariduse arenguvajadused eri strateegiate ja uuringute alusel	7
2. Siseturvalisuse valdkonna haridusmudel ja selle uuendused 2017/2018. õppeaastal	8
2.1. Politsei- ja piirivalve valdkonna haridusmudel 2017/2018. õppeaastal	9
2.1.1. Uuendused muu kõrg- või kutseharidusega politseiametnike koolitamisel	9
2.2. Pääste valdkonna haridusmudel 2017/2018. õppeaastal	10
2.3. Vanglateenistuse valdkonna haridusmudel 2017/2018. õppeaastal	11
2.4. Maksunduse ja tolli valdkonna haridusmudel 2017/2018. õppeaastal	12
2.5. Uuendatud rakenduskõrgharidusõppe õppekavade üldõpingute osa ja üldkompetentside lõimimine erialaõppesse	13
2.6. Sisejulgeoleku magistriõppekava ja rahvusvahelised magistriõppe ühisõppekavad	13
2.7. Siseturvalisuse valdkondade haridusmudelite tugevused ja parendusvõimalused	14
2.7.1. Tugevused	14
2.7.2. Parendusvõimalused	14
3. Siseturvalisuse integreeritud haridusmudeli edasised suundumused ja arendusvajadused	16
3.1. Siseturvalisuse valdkondade tihedam integreerimine ühtses haridusmudelis	16
3.2. Õppekavaarenduse suundumused	19
3.3. Eri õppevormide paindlikum rakendamine	20
3.4. Kokkupuutepunktid ja koosõppimise võimalused siseturvalisuse valdkondade õppekavades	20
3.5. Konkreetsed koostöönäited eri valdkondade ühiseks õppetööks	21
3.5.1. Politsei ja vanglateenistuse valdkondade vahel	21
3.5.2. Politsei/piirivalve ja maksunduse/tollinduse valdkondade vahel	21
3.5.3. Pääste ja teiste valdkondade vahel	21
3.6. Ühised üleakadeemialised teemavaldkonnad ja nende eest vastutavad akadeemilised üksused	22
3.7. Täiendus- ja ümberõpe	23
3.7.1. Ümberõppevõimaluste loomine töötavatele inimestele	23
3.7.2. Täiendusõpe integreeritud haridusmudelis	23
3.8. Sisekaitseõpe üldhariduskoolides ja vabatahtlike koolitus	24
4. Kokkuvõtteks	25
5. Lisa 1. Haridusmudeli rakenduskava 2018–2020	26

LÜHENDID

CEPOL	Euroopa Politseikolledž (Collège européen de police)
EAP	Euroopa ainepunktisüsteemi ainepunkt kõrghariduses
ECTS	Rahvusvaheliselt kasutatav lühend Euroopa ainepunktisüsteemi ainepunkti kohta kõrghariduses (European Credit Transfer System)
EKAP	Eesti kutsehariduse ainepunkt
EKR	Eesti kvalifikatsiooniraamistik
EL	Euroopa Liit
Erasmus+	Euroopa üliõpilaste mobiilsusprogramm (European Region Action Scheme for the Mobility of University Students)
FK	Finantskolledž
Frontex	Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet (Frontières extérieures)
HK	Häirekeskus
JK	Justiitskolledž
KK	Keelekeskus
KVÜÖA	Kaitseväe Ühendatud Õppeasutused
MTA	Maksu- ja Tolliamet
PPA	Politsei- ja Piirivalveamet
PPK	Politsei- ja piirivalvekolledž
Praxis	SA Poliitikauuringute Keskus Praxis
PÄA	Päästeamet
PäK	Päästekolledž
SiM	Siseministerium
SJI	Sisejulgeoleku instituut
SKA	Sisekaitseakadeemia
TAL	Teadus-, arendus- ja loometegevus
TÖK	Täiendusõppekeskus
VÕTA	Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamine
ÕO	Õppeosakond
ÕSK	Õigus- ja sotsiaalainete keskus

SISSEJUHATUS

Sisekaitseakadeemia (edaspidi *SKA* või *akadeemia*) on Siseministeeriumi hallatav rakenduskõrgkool, kus toimub siseturvalisusealane kutseharidus-, rakenduskõrgharidus- ja magistriõpe. Vaatamata sellele, et akadeemia ühendab siseturvalisuse eri valdkondade õppe ühte institutsiooni, mis on rahvusvahelises kontekstis üsna haruldane, on toimunud nelja valdkonna (politsei ja piirivalve, pääste, vanglateenistuse ning maksunduse ja tolli) õpe seniajani suhteliselt eraldiseisvalt. Seda on soodustanud kolledžite süsteem ja nende võrdlemisi suur autonoomia, ajalooline taust, paiknemine neljas (alates 2017. aastast kolmes) asukohas ning iga kolledži tihe kontakt peamiselt vaid oma vahetu(te) partnerameti(te)ga.

Siseturvalisuse valdkonnad on erinevad, osal neist on kokkulangevusi ja kokkupuutepunkte rohkem, teistel vähem. Samas tagavad kõik need valdkonnad koosmõjus ja -tegevuses riigisisese turvalisuse. Uued rahvusvahelised (näiteks erinevad hübriidohud), aga ka siseriiklikud probleemid (näiteks pidevalt vähenev rahvaarv) tingivad vajaduse palju tihedamaks koostööks ja integratsiooniks kogu siseturvalisuse valdkonnas ja ka väljaõppesüsteemis. Lisaks tasemeõppele tuleb ühtsesse tervikusse kuuluvana vaadelda ka üldhariduskoolide sisekaitseõpet ja täiendusõpet. Siseturvalisuse laiem ja terviklikum käsitus on laiapõhjalise riigikaitse kontekstis väga oluline ja sellega tuleb õppe kavandamisel arvestada.

Sisekaitseakadeemia on kavandanud ühe oma strateegilise tegevussuunana **ühtse integreeritud siseturvalisuse haridusmudeli väljatöötamise**. Keskendume eelkõige järgmistele aspektidele:

- õppimisvõimaluste kirjeldamisele ja avardamisele õppekavade süsteemi kontekstis;
- õppetöö korraldusele, et see oleks võimalikult paindlik ja eri sihtrühmadega arvestav;
- õppe tihedamale integreerimisele siseturvalisuse eri valdkondade vahel.

Teised haridusvaldkonna aspektid, sh praktikakorraldus, õppejõudude koolitus, õppematerjalidega seonduv jms, ei ole selle käsitluse fookuses ega leia siinkohal süsteemset kajastamist.

Haridusmudeli väljatöötamise on panustanud rektoraadi liikmed, kõigi kolledžite ja instituudi õppejõud ja töötajad, seda arutati 2018. aasta veebruaris talveakadeemias. See variant on haridusmudeli lühiversioon, täisversioon põhjalikumate selgituste ja analüüsidega on kättesaadav SKA koduleheküljel. Mudeli kirjeldusele on lisatud rakenduskava aastateks 2018–2020.

1. SISETURVALISUSE VALDKONNA HARIDUSE ARENGUVAJADUSED ERI STRATEEGIATE JA UURINGUTE ALUSEL

Viimastel aastatel on tehtud mitu uuringut, mis on andnud väärtuslikku tagasisidet SKA õppetöö kohta. Näiteks 2015. aastal Poliitikauuringute Keskuse Praxis läbiviidud siseturvalisuse valdkonna hariduse mudeli analüüs, 2016. aasta septembris toimunud õppekavagruppide kvaliteedi hindamine/akrediteerimine ning 2017. aasta alguses tehtud vilistlaste ja tööandjate uuring. Akadeemias korraldatakse regulaarselt ka õppijate tagasisideküsitlusi.

Mainitud uuringutes on esile toodud järgmisi **parendusvaldkondi**:

- üldoskuste tähtsustamine kõigi erialade õppes, põimides üldoskuste õppe kutsespetsiifiliste oskuste omandamisega;
- interdistsiplinaarsuse kasv õppetöös, suurendades eri erialade õppurite koostöö- ja koosõppimise võimalusi;
- lõpetajate keeleoskuse parandamine, eriti eesti emakeelega õppijate vene keele oskuse, aga ka kõigil inglise keele oskuse arendamine;
- teoreetiliste erialateadmiste ja praktiliste oskuste veel parem seostamine ja tasakaal;
- täiendusõppe korralduse ühtlustamine eri kolledžites;
- valdkonna rahvusvahelise kogemuse tundmine;
- vajadus kujundada välja uus, paindlikum ja integreeritum siseturvalisuse haridusmudel.

Seega viitavad peaaegu kõik uuringud sellele, et **vaja on suuremat integratsiooni nii õppeainete ja moodulite sees** (teooria ja praktika parem seostatus ja tasakaal, üldoskuste suurem lõimimine erialaõppesse), **õppeainete ja moodulite vahel** (mahukamad moodulid, mis liidavad paljud väikesed üksikained ja -teemad, samuti lõimivad eriala- ja keeleõppe üheks tervikuks jne) **kui ka õppekavade vahel ning õppetöö korralduses eri erialade õppurite õpetamisel**.

Kokkuvõtvalt võib seega väita, et akadeemia viimases arengukavas (2016) sätestatud õppetegevuse valdkonna eesmärgid aastani 2025 on asjakohased ja vajavad elluviimist. Nendeks on:

- ühtse ja integreeritud siseturvalisuse haridusmudeli väljatöötamine ja rakendamine, mis võimaldab väga praktilist ja paindlikult korraldatud taseme- ja täiendusõpet nii noortele kui ka täiskasvanud õppijatele;
- õppijate väärtuskasvatuse ja üldpädevuste (sh keeleoskuse) suurem tähtsustamine, pöörates tähelepanu ka mitmekultuurilisusele;
- üldhariduskoolide õpilaste laialdasem kaasamine siseturvalisuse koolitusse akadeemia ja koolide koostöö abil;
- täiendusõppe süsteemi vastavusse viimine valdkonna vajadustega.

2. SISETURVALISUSE VALDKONNA HARIDUSMUDEL JA SELLE UUENDUSED 2017/2018. ÕPPEAASTAL

Sisekaitseakadeemias toimub õppetöö kolmes õppekavagrupis/õppekavarühmas: ärindus ja haldus (rakenduskõrgharidus), sisekaitse (magistriõpe, rakenduskõrgharidus) ning vara- ja isikukaitse (kutseõpe). Õppekavade liigitust 2017/2018. õppeaastal kajastab tabel 1.

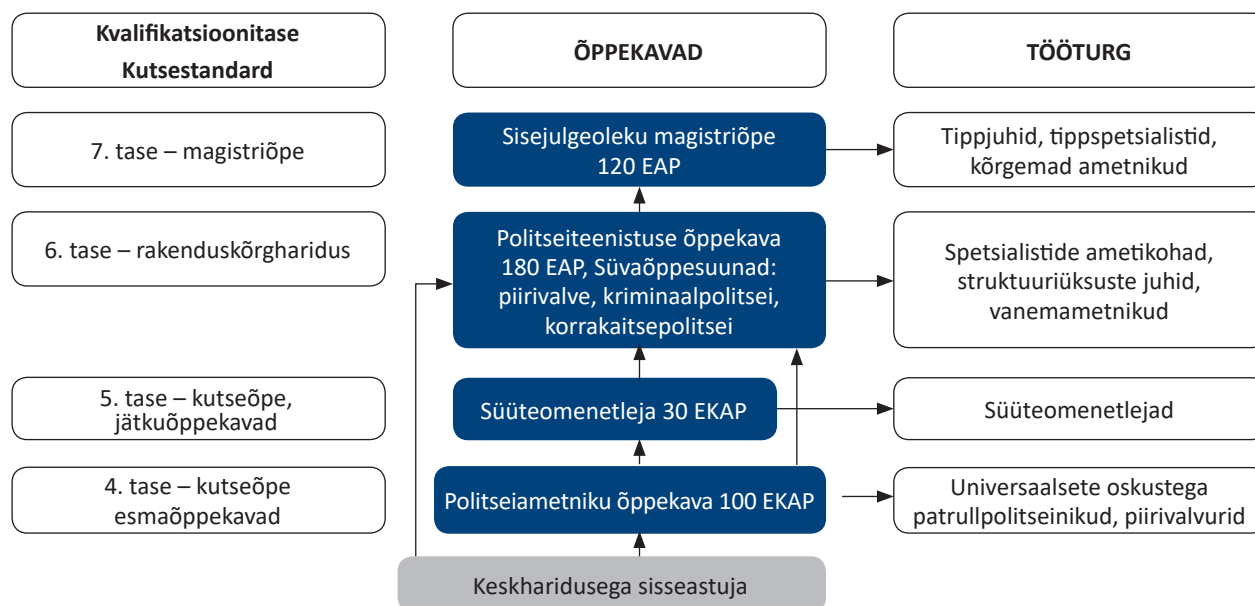
Tabel 1 . Sisekaitseakadeemia õppekavade liigitus 2017/2018. õppeaastal

Õppekavarühm	Haridustase, EKR tase	Õppekava
Sisekaitse	magistriõpe, 7. tase	Sisejulgeolek
	rakenduskõrgharidusõpe, 6. tase	Politseiteenistus
		Päästeteenistus Korrektsioon
Ärindus ja haldus	rakenduskõrgharidusõpe, 6. tase	Toll ja maksundus
Vara- ja isikukaitse	kutseõpe, 5. tase, jätkuõpe	Päästemeeskonna juht
		Päästekorraldaja-logistik
		Teabe- ja uurimisametnik
		Süüteo menetleja
	kutseõpe, 4. tase, esmaõpe	Päästekorraldaja
		Päästja
		Politseiametnik
		Vanglaametnik Demineerija EOD1

Selguse huvides käsitleme järgnevalt siseturvalisuse valdkonna õppekavu valdkonniti ehk kolledžite kaupa: politsei ja piirivalve, pääste, vanglateenistuse ning maksunduse ja tolli alamvaldkonnad. **Sisejulgeoleku magistriõppekava** (120 EAP, nominaalkestus 2 aastat) on esitatud kõikides mudelites, et näidata akadeemiasiseseid edasiõppimisvõimalusi. See õppekava on valdkondadeülene ja õpet korraldab sisejulgeoleku instituut (SJI). Rakenduskõrghariduse lõpetanu saab jätkata õpinguid ka mõnel muul sobival magistrikaval mõnes muus kõrgkoolis.

2.1. Politsei- ja piirivalve valdkonna haridusmudel 2017/2018. õppeaastal

2016/2017. õppeaasta jooksul politsei- ja piirivalvekolledžis (PPK) põhjalikult uuendatud politsei- ja piirivalvehariduse mudel on varasemast tunduvalt paindlikum, lähtub elukestva õppe ideoloogiast ning võimaldab taotleda kvalifikatsiooni ja korduvalt õppima asuda. Õppekavades on arvestatud piirivalvuri 4.–6. taseme kutsestandarditega ja Frontexi Euroopa Liidu piirivalvuri baaskoolituse ühtse tuumõppekavaga.

Joonis 1 . Politsei ja piirivalve õppekavade süsteem alates 2017/2018. õppeaastast

Baasõppekava on 4. taseme **politseiametniku õppekava** (100 EKAP, nominaalkestus 1 aasta ja 6 kuud). Õppekava on põhjalikult uuendatud, see on muudetud moodulipõhiseks ja varasema kahe õppekava asemel (patrullpolitseinik ja piirivalvur, mõlemad 90 EKAP) rakendatakse vaid üht universaalset õppekava.

5. tase, kuhu paigutuvad keerukamaid kvalifikatsioone võimaldavad jätkuõppekavad, oli politsei hariduses varem täitmata. Alates 2017/2018. õppeaastast käivitus õpe uuel, **süüteo menetleja** 5. taseme **õppekaval** (30 EKAP, nominaalkestus 6 kuud). Õpe toimub kaugõppes.

6. tasemel rakendatakse nii päevases kui ka kaugõppe õppevormis oluliselt uuendatud ja moodulipõhiseks muudetud **politseiteenistuse rakenduskõrghariduse 3-aastast õppekava** (180 EAP), mis sisaldab süvaõppesuundade mooduleid. Nendel üliõpilastel, kes asuvad rakenduskõrghariduse õppekavale õppima pärast 4. või 5. taseme politseilise kutseõppe lõpetamist, on võimalus osa õpinguid (vähemalt 60 EAP ulatuses, jätkuõppekavade lõpetajatel aga rohkem) VÕTA-ga arvestada. Süvaõppesuuna mooduleid on võimalik käsitleda paindlikult: vajaduse korral juurde tekitada, aga ka mitte igal õppeaastal kõiki avada. 6. tasemel koolitatakse kogukonnapolitseinikke, kriminaalpolitseinikke ja piirivalveametnikke.

PPK pakub võrdlemisi suures mahus täiendusõpet, eelkõige PPA ametnikele. Märkimisväärse osa sellest moodustab mittepõhise kõrgharidusega politseinike koolitamine ning koerajuhtide koolitus peaaegu kõigi Eesti ametkondade koerajuhtidele. Tegutsetakse ka kutseandjana piirivalve ja korraldusametniku kutsealadel.

2.1.1. Uuendused muu kõrg- või kutseharidusega politseiametnike koolitamisel

Väga oluline uuendus politsei- ja piirivalve hariduse valdkonnas puudutab muu kõrg- või kutseharidusega spetsialistide ümberõpet politsei- ja piirivalveametnikeks. Senini toimus see 300-tunnise universaalse täienduskoolituse õppekava (nn KHR programmi) käigus, mis kestis kuni 4 kuud.

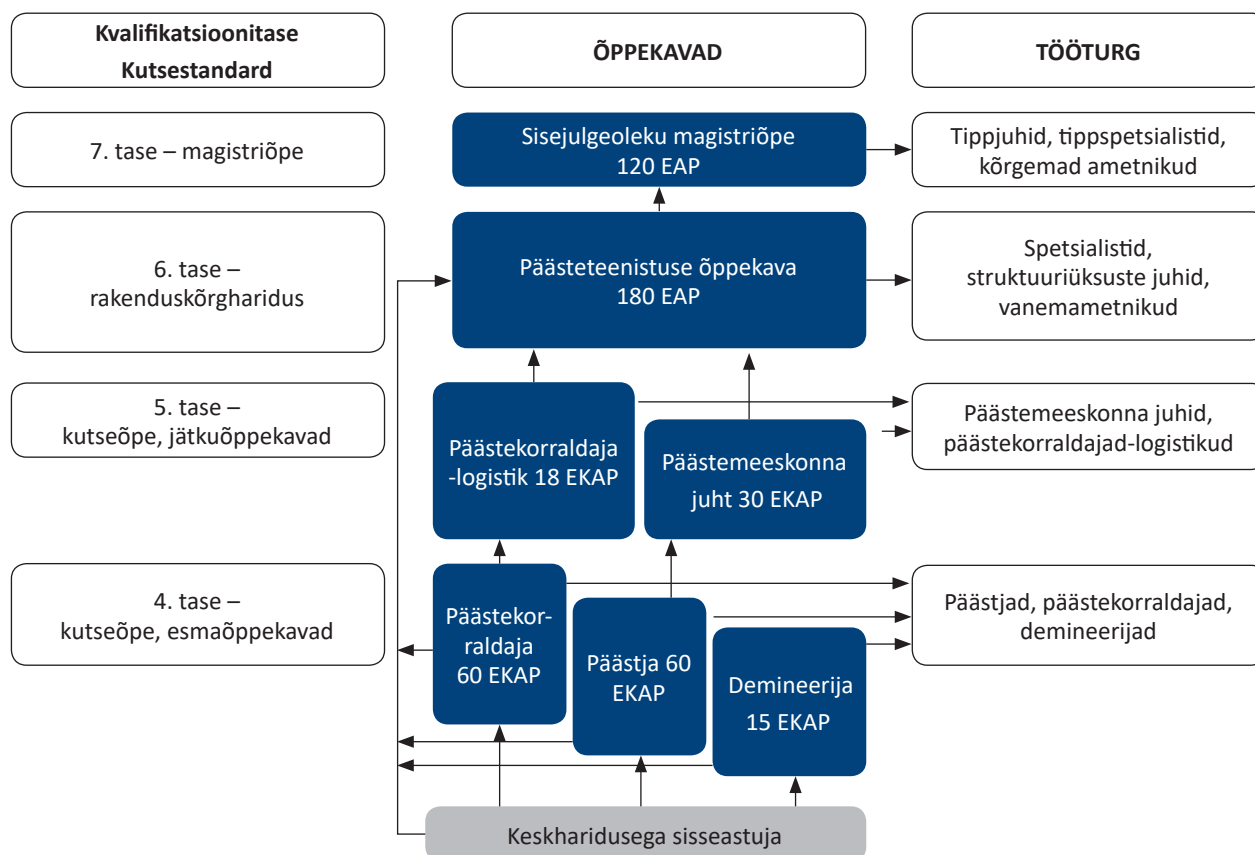
Koostöös Politsei- ja Piirivalveametiga (PPA) lepiti kokku, et alates 2017/2018. õppeaastast hakatakse koolitama eri ametikohtadele tööle asuvaid ametnikke erinevalt. Põhiline eristumine on järgmine:

- patrullteenistuses ja piirivalves töötavad ametnikud peaksid läbima **kutseõppe politseiametniku** õppekava **kaugõppe vormis** (100 EKAP, tasemeõpe). Sellega on tagatud päevase kutseõppe lõpetajatega võrreldav professionaalsus. Õpe algab umbes kahekuuse õppeperioodiga koolis, kus õppijad omandavad minimaalsed oskused, et edaspidi osaleda politseitöös koos kogunud juhendajaga (nii läbitakse ka praktika). Ülejäänud õpe läbitakse tsükliõppes;
- **vahetu ohutõrjega mitteseotud ametikohtade ametnikud** läbivad õppe **täienduskoolitusena** uuendatud täiendusõppe õppekava alusel ametikoha spetsiifikale vajalike moodulite mahu.

Lisaks on üksikutel ametigruppidel või üksikutel ametnikel võimalus läbida vajaduspõhiselt mooduleid või teemasid koos tasemeõppe õppuritega. Samuti saab tellimuspõhiselt ette valmistada spetsiifilisi täienduskoolituse õppekavu vastavalt koolitusvajadusele.

2.2. Pääste valdkonna haridusmudel 2017/2018. õppeaastal

Pääste valdkonna haridusmudel on kujunenud suhteliselt stabiilse arengu käigus ning on kõige mitmekesisem ja võimalusterohkem võrreldes teiste siseturvalisuse valdkondadega. Mudelis on juba varem olnud täidetud kutseõppe 5. tase. Päästekolledži (PÄK) õppekavade süsteem on kutsestandarditepõhine ning võimaldab õppijatel kutseeksami sooritamist ja kutse taotlemist.

Joonis 2. Pääste valdkonna õppekavade süsteem alates 2017/2018. õppeaastast

4. tasemel on kaks esmaõppekava: **päästja õppekava** (60 EKAP, nominaalkestus 1 aasta) ja **päästekorraldaja õppekava** (60 EKAP, nominaalkestus 1 aasta). 2017. aasta jooksul loodi **demineerija** 4. taseme **õppekava** (15 EKAP), mis on akadeemia esimene töökohapõhises õppevormis rakendamisele minev õppekava, millele toimub esimene vastuvõtt 2018. aastal.

5. tasemele paigutuvad jätkuõppekavad, millele saavad õppima asuda varem 4. taseme kvalifikatsiooni või vastava kompetentsi ja keskharidusega isikud. Lähtudes päästemeeskonna juhi 5. taseme kutsestandardist, on üles ehitatud **päästemeeskonna juhi jätkuõppekava** (30 EKAP). 5. tasemele lisandus alates 2017/2018. õppeaastast uus, **päästekorraldaja-logistiku jätkuõppekava** (18 EKAP, nominaalkestus 0,3 aastat).

6. tasemele paigutub **päästeteenistuse eriala õppekava**, mille aluseks on päästeinspektori 5. taseme kutsestandard ja päästejuhi 6. taseme kutsestandard.

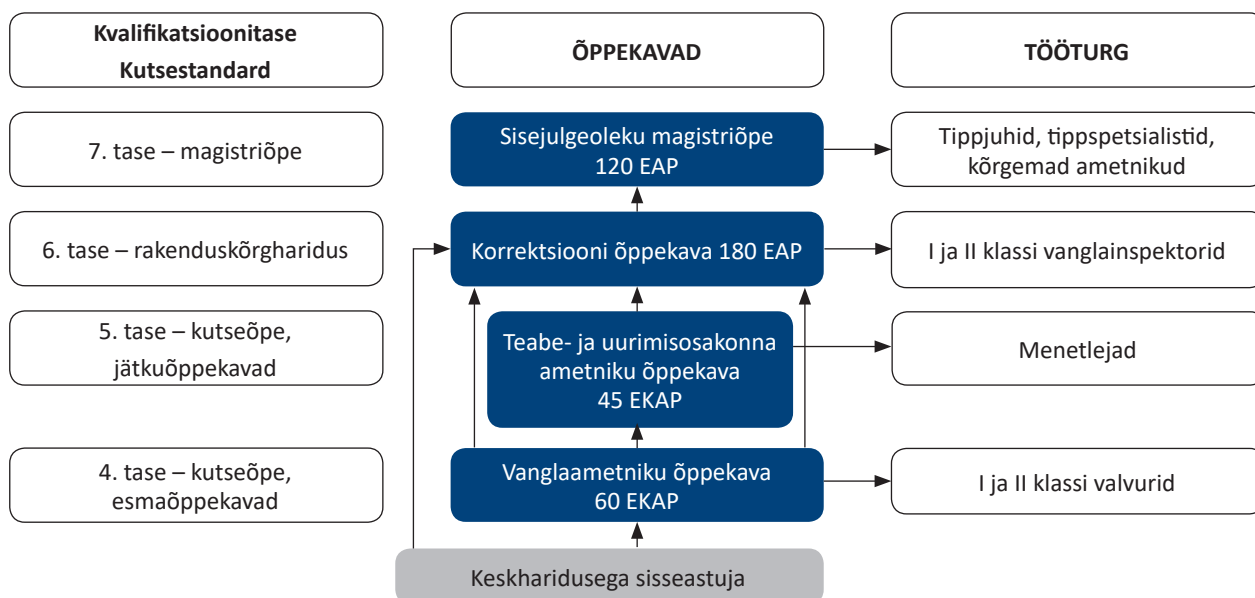
Akadeemia on pääste valdkonnas ainukene kutseandja Eestis, alates 2017. aastast on ka esmase kutse andmise õigus õpingute lõpetajatele. See võimaldab ühitada õppekava lõpueksam kutseksamiga 4. ja 5. kutsetasemel ja anda vastav kutse kohe õppe lõpetamisel.

Kutseõppe õppekavadel (4. ja 5. tase) on õppetöö korraldatud päevaõppe ning kõrgharidusõppe õppekaval (6. tase) nii päevaõppe kui ka kaugõppe vormis, et võimaldada töö ja õpingute paindlikumat ühitamist.

PÄK pakub suures mahus täienduskooolitust, ennekõike Päästemeetile (PÄA) ja Häirekeskusele (HK). Samuti on väga palju tellimuskoolitusi teistelt organisatsioonidelt, nii avalikust kui ka erasektorist. Koolituste maht on kasvanud tänu uute täiendusõppe õppekavade väljatöötamisele. Nii näiteks sõlmiti 2016. aastal koostööleping AS Tallink Grupi töötajate koolitamiseks, koos Rootsi ja Taani päästeteenistustega korraldab PÄK koolitusi Euroopa Liidu elanikkonnakaitse mehhanismi treeningprogrammi käigus, valmistatakse läbi viima kriisireguleerimise koolitusi jne.

2.3. Vanglateenistuse valdkonna haridusmudel 2017/2018. õppeaastal

Vanglateenistuse valdkonnas ei ole koostatud kutsestandardeid, seetõttu on õppekavade sisu ja õpiväljundite koostamise aluseks eelkõige justiitsministri 23.07.2013. a määruses nr 26 „Vanglateenistuse ametnikule esitata- vad nõuded, nõuetele vastavuse hindamine ning vangla direktori värbamine ja valik” esitatud nõuded ametnike haridusalasele ja kehalisele ettevalmistusele, samuti teadmiste- oskustele ja isiksuseomadustele.

Joonis 3. Vanglahariduse õppekavade süsteem alates 2017/2018. õppeaastast

Vanglaharidussüsteemis baasõppekava on 4. taseme **vanglaametniku õppekava** (60 EKAP, nominaalkestusega 1 aasta). See õppekava annab laiapõhjalise ettevalmistuse kõigis põhilistes oskustes, mida läheb vaja valvuri tööülesannete täitmiseks.

Põhilise uuendusena rakendus alates 2017/2018. õppeaastast 5. tasemel **teabe- ja uurimisosakonna ametniku jätkuõppekava** (45 EKAP). Õppima saavad asuda juba töökogemusega vanglatöötajad ametkondliku suunamise korras. Õpingute eesmärk on omandada menetleja ametikohal töötamiseks vajalikud kompetentsid.

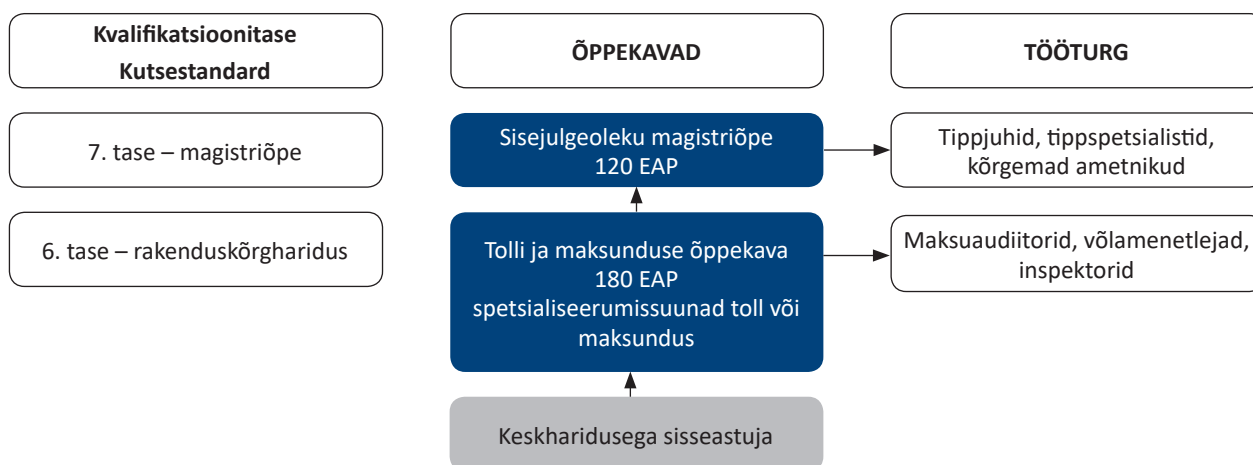
6. tasemel rakendatavaks õppekavaks on **korrektsiooni eriala rakenduskõrghariduse 3-aastane õppekava** (180 EAP). See sisaldab ka baasosa, mille käigus omandavad üliõpilased vanglateenistuses vajalikud universaalsed teadmised ja oskused.

JK-s toimub kõikidel õppekavadel õppetöö üksnes päevases õppes.

JK korraldab aktiivselt täienduskoolitusi: teeb vastavalt koostöökokkuleppele enamiku vanglateenistuse täienduskoolitustest ning koostab vanglatele teste, et hinnata õpetatava sihtgrupi (inspektor-kontaktisik ja valvur) vastavust ametikoha nõuetele. Täiendusõpet korraldatakse koolitusplaani alusel, mis koostatakse tavaliselt 12 kuuks ning mis arvestab vanglate ja justiitsministeeriumi koolitusvajadust.

2.4. Maksunduse ja tolli valdkonna haridusmudel 2017/2018. õppeaastal

Ärinduse ja halduse õppekavagruppi kuuluvas maksunduse ja tolli valdkonnas on vaid üks 6. taseme rakenduskõrghariduse õppekava, mida on koostatud, arendatud ja muudetud lähtudes avaliku sektori huvist, Maksu- ja Tolliameti (MTA) strateegilistest suundumustest ning arvestades seadusandlike aktide (sh avaliku teenistuse seaduse) ja SKA-s kehtestatud nõuetega. Õppekava ei ole seotud kutsestandardiga.

Joonis 4 . Maksunduse ja tolli valdkonna haridusmudel 2017/2018. õppeaastal

Finantskolledžis (FK) rakendatav õppekava, mis kannab praegu nimetust **toll ja maksundus**, on unikaalne, kuna maksu- ja tollispetsiifika õppekavu teistes Eesti kõrgkoolides ei õpetata. Viimane suurem õppekavamuudatus sai teoks 2014. aastal, kui pandi suurem rõhuasetus tollinduse ainetele ning võimaldati spetsialiseeruda kas tolli või maksunduse suunale. Õpe toimub päevases õppevormis.

FK on kolledžitest ainus, kes ei paku süstemaatiliselt täienduskoolitusi. MTA korraldab kogu vajamineva erialase täienduskoolituse oma töötajatele ise, kasutades selleks valdavalt sisekoolitusi. Küll aga tellib MTA spetsiifilisi koolitusi, näiteks relvaõpe ja koerajuhtide koolitus PPK-lt. Mõned FK õppejõud on osalenud koolitajatena avatud koolitustel, mida korraldab täiendusõppe keskus (TÕK).

2.5. Uuendatud rakenduskõrgharidusõppe õppekavade üldõpingute osa ja üldkompetentside loimimine erialaõppesse

Üldõpingute osa, mis on alates 2009. aastast ühtne kõigis rakenduskõrghariduse õppekavades, vajab uuendamist ja ajakohastamist. See töö võeti ette 2016/2017. õppeaastal.

Senises üldõpingute plokkis olid järgmised vajakajäämised:

- plokk oli liiga ühekülgne ning sisaldas vaid sotsiaalteaduslikke ja õigusaineid;
- õigusained olid ülepaisutatud mahus;
- mitmes aines korraliti osaliselt gümnaasiumi õppekavas õpitut;
- pöörati vähe tähelepanu selliste oluliste üldkompetentside arendamisel nagu IKT, meeskonnatöö, analüüsi- oskus, enesejuhtimine, suhtlemine, teadmiste ja tehnoloogiate kasutamine jne;
- puudus ühine õppetöö eri kolledži üliõpilastele.

Üldõpingute moodulisse kavandati need teemad, mida on raskem integreerida erialaõppega ning mis vajavad seetõttu eraldi süvendatud käsitlust. Üldõpingute moodulit mitmekesistati oluliselt ja lisati sinna keeleõpe ning kultuurilise mitmekesisuse, kriisireguleerimise jm olulised teemad. Samuti on üldõpingutes suurenenud koostööõppimise võimalused, toimuvad ühised vooruloengud ja ühine kriisireguleerimise õppus. Üldõpingute moodulisse planeeriti valikõpingute osa, et võimaldada õppija huvide ja võimete parimat ja paindlikumat arendamist, aga vajaduse korral ka puudujääkide tasandamist.

Uus üldõpingute plokk sisaldab 5 moodulit, neist 4 esimest on kohustuslikud kõigile:

- siseturvalisus ja kriisireguleerimine (4 EAP);
- õiguse õpetus (8 EAP);
- kirjalik ja suuline eneseväljendus (4 EAP);
- enese ja teiste juhtimine ning sotsiaalne kompetentsus (4 EAP);
- valikmoodul (10 EAP).

Lisaks üldõpingute plokkile on pööratud suurt rõhku üldisete kompetentside arendamisele, sh erialases õppes, ning selleks on välja töötatud juhendmaterjal. Kutseõppes, kus on juba valminud moodulipõhised õppekavad, on integreerimine suuremal määral toimunud. Sama protsess läbitakse kõrghariduse õppekavadega. Ka keeleõppe puhul on süsteemi muudetud ning õppijatel on võimalus läbida keelealast tasandusõpet, kui nende keeleoskus ei ole nõutaval tasemel. Samuti lõimitakse keeleõpet erialaõppega, et erialane võõrkeeleoskus paremini kinnistuks.

2.6. Sisejulgeoleku magistriõppekava ja rahvusvahelised magistriõppe ühisõppekavad

Sisejulgeoleku magistriõppekava ei keskendu üksikule erialale (näiteks politsei, pääste), vaid valdkonnale tervikuna. Õppekava on strateegiliselt oluline, sest loob suuremad eeldused siseturvalisuse valdkonna paremaks koostööks nii igapäevaselt kui ka kriisiolukorras. Selles õpetatakse eri valdkondade spetsialiste ühe õppekava alusel koos, samuti on loodud võimalus riigile olulisteks rakendusuuringuteks ja uuringutepõhiseks teadmussiidreks. Selline üldisema ja kogu siseturvalisust katva õppekava rakendamine on mõistlik ja efektiivne just väikeriigi tingimustes, arvestades piiratud finants- ja inimressurse.

Viimase aja olulisimaid muutusi sisejulgeoleku magistriõppe õppekava arendamisel on **kriisireguleerimise spetsialiseerumismooduli (30 EAP)** väljatöötamine. Esimest korda hakatakse õpetama uut spetsialiseerumismoodulit 2017/2018. õppeaastal ning selle läbivad magistrandid saavad vastava märke diplomile.

Magistriõpe on akadeemias kaugõppe vormis, kus õppetöö toimub kolmepäevaste tsüklitena üle nädala, et võimaldada töötavate inimeste osalemist õppetöös.

SKA osaleb ka üleeuroopalises politsei- ja piirivalvehariduse magistriõppekavade arendamises ja elluviimises koostöös Frontexi (Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet) ja CEPOL-i (Euroopa Politseikolledž, alates 01.07.2016 Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Amet) agentuuriga. Samas ei ole senini loodud seost nende õppekavade ja siseriikliku sisejulgeoleku magistriõppe vahel, samuti kureerib rahvusvahelisi õppekavu akadeemias PPK, mitte SJI.

2.7. Siseturvalisuse valdkondade haridusmudelite tugevused ja parendusvõimalused

2.7.1. Tugevused

- Mudelid on olnud suhteliselt stabiilsed ja arenenud evolutsiooniliselt. Õppekavasid on arendatud tihedas koostöös partnerametitega ja neid on muudetud paindlikult vastavalt vajadusele.
- Lähtutakse valdavalt elukestva õppe ideoloogiast ning mudelid on muutunud üha paindlikumaks ja eri sihtrühmi kaasavamaks.
- Lähtutakse kvalifikatsioonisüsteemi loogikast ja eri tasemete võimalustest. Õppekavade ja kvalifikatsioonidega on kaetud Eesti kvalifikatsiooniraamistiku tasemed 4–7, mis on võrreldavad Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku vastavate tasemetega ning seega arvestatavad ja ülekantavad ka rahvusvahelises töös.
- Õppekavad on mudelites sageli omavahel haakuvad ja võimaldavad ühelt tasemelt teisele liikudes VÕTA kasutamist. See võimaldab korduvalt õppesse siseneda ning uusi ja kõrgemaid kvalifikatsioone taotleda vahepeal (või kaugõppe puhul ka samal ajal) töötades ja kogemusi omandades. Nii realiseerub paindlik hariduspüramiid.
- Mudelid on paindlikud ja avatud, vastavalt vajadusele saab välja töötada ja lisada eri tasemel uusi õppekavu.
- Mitut seni täiendusõppe käigus omandatud kvalifikatsiooni on uuendatud mudelites võimalik omandada tasemeõppes jätkuõppe õppekavade alusel.
- On hakatud paindlikumalt kasutama erinevaid õppevorme, sh kutseõppes kaugõpet ja töökohapõhist õpet, mis loob võimalused tegelikuks elukestvaks õppeks ning töö kõrvalt õppimiseks ja paindlikuks ümberkvalifitseerumiseks.
- Pääste ja piirivalve erialal kasutatakse süsteemselt ja läbimõeldult kutsesüsteemi võimalusi nii õppekavaloomes kui ka kutse omistamisel. Näiteks saavad lõpetajad sooritada kutseksamit ja taotleda kutset akadeemia lõpetamisel.
- Praktikakorraldus toimib kõigis valdkondades üldjuhul hästi.
- Uus üldõpingute osa integreerib vajalikke üldkompetentse ja pakub uusi koosõppevõimalusi.
- Täiendusõpet pakutakse enamikus kolledžites ja see tugineb kindlatele kokkulepetele.
- Valdkondadeülene magistriõpe toimib kui kogu siseturvalisuse valdkonda ühendav kõrgeim lüli.
- Akadeemia on integreeritud rahvusvahelistesse magistriõppe ühisõppekavadesse.

2.7.2. Parendusvõimalused

- Maksunduse ja tolli valdkonna haridusmudel on ühekülgne, kuna sisaldab vaid üht rakenduskõrghariduse õppekava. Samas on MTA-s palju erinevaid ametikohti ja kutsealasid, mis nõuavad erineva taseme ja sisuga ettevalmistust. Ka täiendusõppe pakkumise võimalused vajavad süsteemset analüüsi. Seega ei kehti enamik eelmises lõigus esiletoodud tugevusi maksunduse ja tolli valdkonna hariduse kohta.

- Mitmes ametis ei pöörata piisavat tähelepanu ametikohtade haridusnõuete määramisele, mistõttu võib paljudel eri tasemega ametikohtadel töötada nii kutseharidusega kui ka kõrgharidusega ametnik. See ei motiveeri töötajaid piisaval määral oma haridustaset tõstma.
- Mitmel siseturvalisuse erialal ei rakendata kutsesüsteemi, kuigi see looks suurema stabiilsuse ja annaks süsteemsema sisendi õppekavaarendusse ja ka ametnike karjäärikujundusse.
- Eri erialade vahel on vähe ühist õppetööd.
- Õpikäsitus ja õppemethodika vajab mitmekesistamist ja õppejõud vajavad selles sihipärasest koolitamisest. Kõik õppekavamoodulid vajavad digitaalset tuge ja ka teisi õppematerjale (sh õpiülesandeid ja õpikuid). Puudus on eestikeelsest erialakirjandusest, ligipääsust vajalikele andmebaasidele, digiressurssidest ja erivahenditest.
- Akadeemias ei tegeleta vabatahtlike koolitamisega.
- Juba töötavatele ametnikele ei pakuta piisavalt e-õppe kursusi täienduskoolitusteks ja iseseisvaks õppimiseks.
- Lõputööde metoodilise ettevalmistamise, juhendamise ja kirjutamise protsess vajab mõnes kolledžis analüüsimist ja ümberplaneerimist, sama kehtib lõpueksami ettevalmistamise ja korraldamise kohta. See aitab vähendada ka üliõpilaste väljalangevust.
- Osas kolledžites kasutatakse vaid päevast õppevormi, mistõttu paindlik töö ja õppimise ühitamine ei ole alati võimalik.
- Praktika maht peab mõnes õppekavas olema suurem ja selle jaotus optimaalsem.
- Rahvusvaheline komponent vajab tugevdamist, sh vajavad rahvusvahelised ühisõppekavad magistriõppes suuremat seostamist meie oma haridusmudeliga.

3. SISETURVALISUSE INTEGREERITUD HARIDUSMUDELI EDASISED SUUNDUMUSED JA ARENDUSVAJADUSED

3.1. Siseturvalisuse valdkondade tihedam integreerimine ühtses haridusmudelis

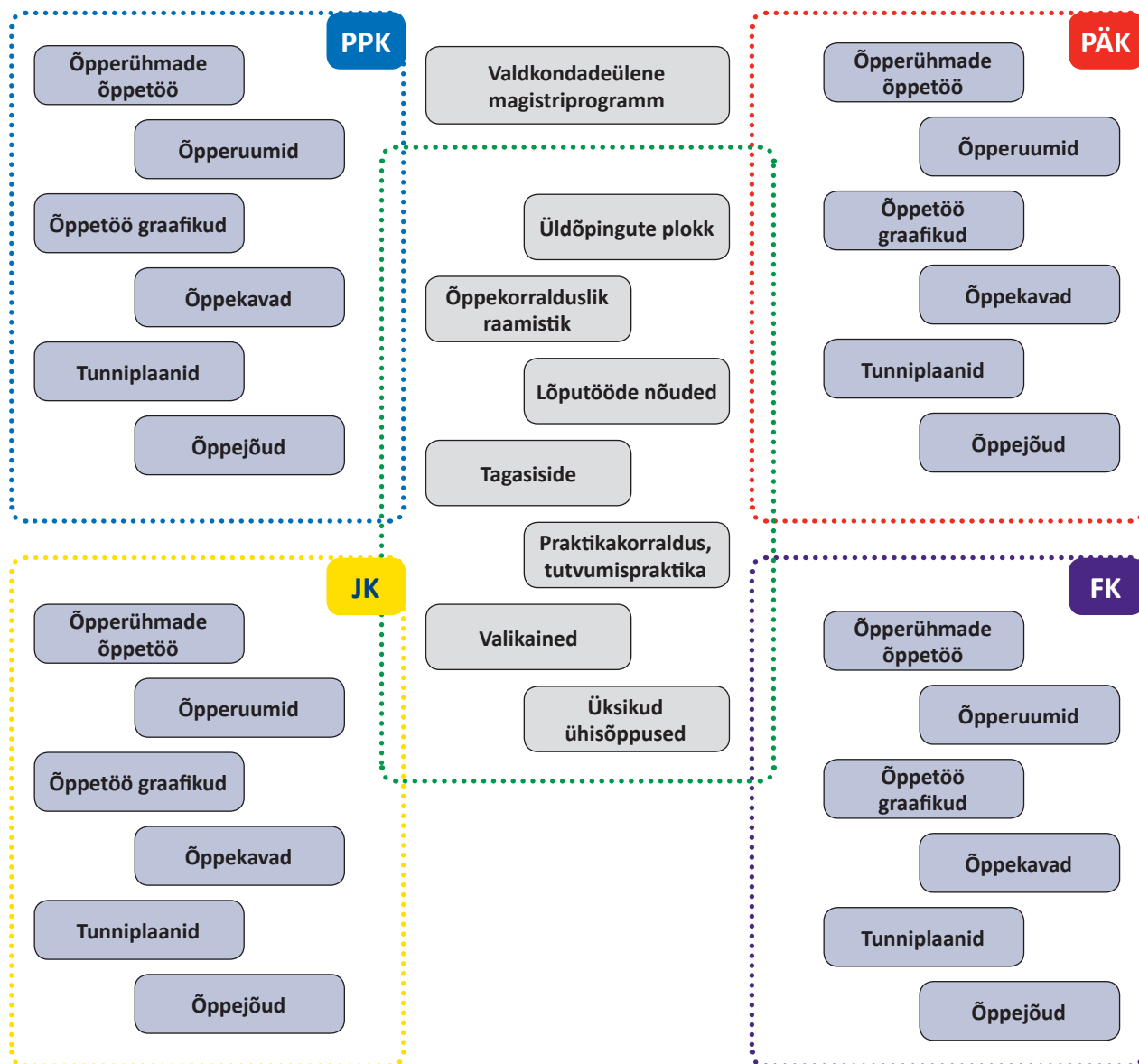
Varasem, enne 2016/2017. õppeaastat kasutusel olnud siseturvalisuse haridusmudel (vt joonis 5) oli suhteliselt vähe integreeritud, kolledžitel oli suur autonoomia nii õppetöö sisu kui ka õppekorralduse osas. Iga kolledži ja instituudi pädevuses olid:

- õpetatavate erialade õppekavad, rakendusplaanid, rakenduskavad ja ainekavad;
- oma erialade õpperühmade õppetöö korraldamine ja läbiviimine;
- õppejõud, suuresti nende värbamine ja töökorraldus;
- õpperuumid, mida kasutati ainult oma erialade õppegruppide õppetöök;
- õppetöö graafikud;
- tunniplaanid.

Üleakadeemialiselt olid paika pandud teatud raamistikud, korrad, eeskirjad jm regulatsioonid, aga ka mõned vähesed õppeained, mida õpetati eri erialade õppuritele sarnasena. **Ühised komponendid** olid näiteks järgmised:

- õppekorralduslik raamistik, mis reguleeris ja koordineeris lisaks haridusalastes õigusaktides sätestatule ka kõrgkoolide pädevuses olevaid õppekorralduse aspekte: akadeemilised kalendrid, õppekorralduse eeskiri, täiendusõppe eeskiri, õppekava statuut, vastuvõtutingimused ja -kord jne;
- ühine praktikakorralduse raamistik, sh kokkulepitud maht tutvumispraktikatele;
- ühtsed nõuded lõpu- ja magistritöödele;
- ühtne tagasiside kogumise raamistik koos sihtrühmade ja küsitluste liikide määratlusega;
- mõningad ühised valik- ja vabaained;
- ühine üldõpingute plokk rakenduskõrghariduse õppekavades (samas õpe toimus siiski eraldi õpperühmades);
- mõningad ühisõppused eri valdkondade ja erialade õppurite osalusel (näiteks nn lõpusõda politsei- ja päästeerialade õppurite osalusel, õppus „Arukas abikäsi”, kus osalevad KVÜÕA ja SKA magistrandid).

Seega oli ühisosa eri valdkondade vahel pigem õppekorraldust ja -nõudeid ühtlustav, kuid ühise õppetöö ja ühisõppuste osakaal oli minimaalne.

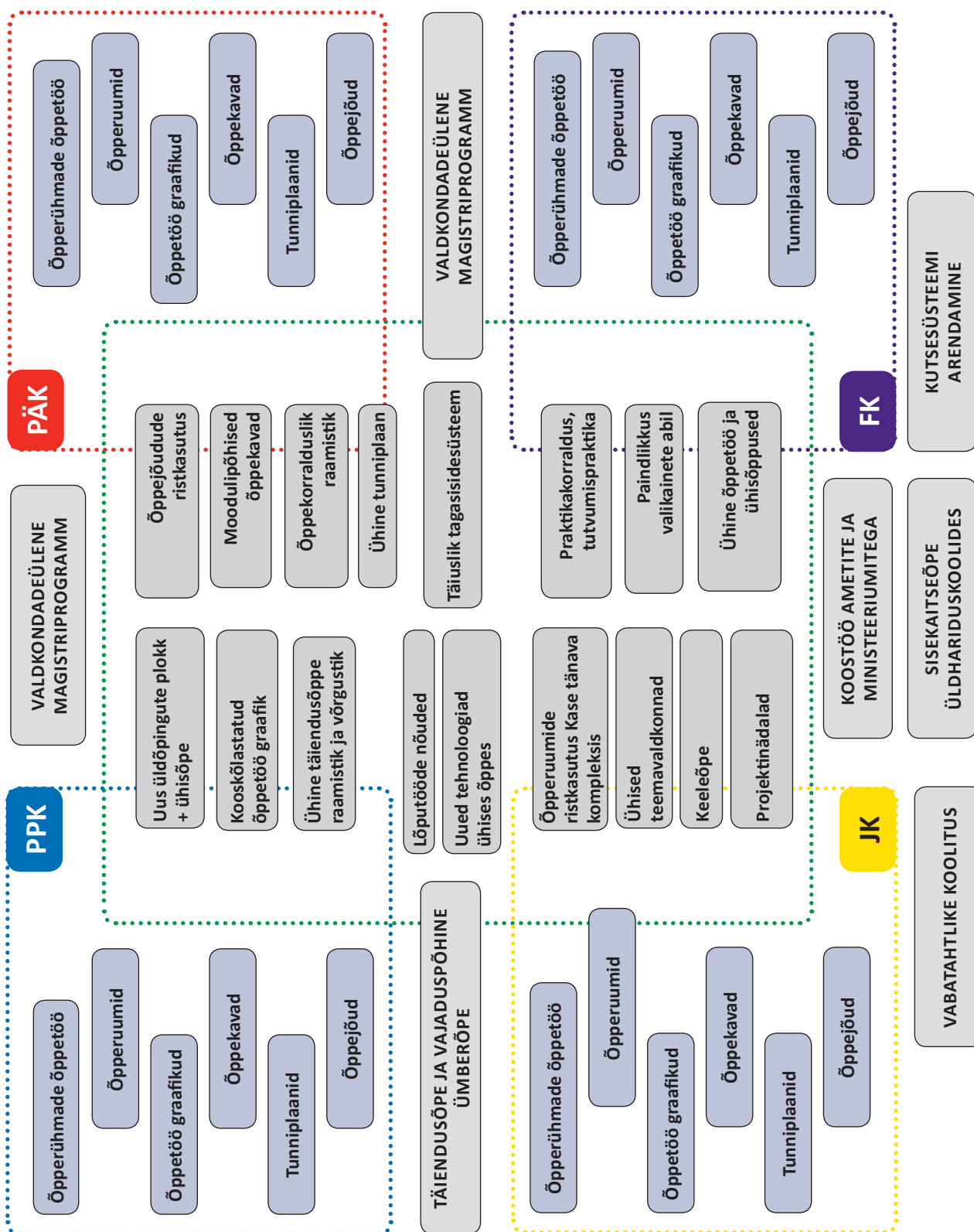

Joonis 5. Siseturvalisuse haridusmudel enne 2016/2017. õppeaastat. Kolledžite pädevuses olevad õppetöö komponendid on sinise ja kolledžitevahelised koostöökomponendid valge värviga

2016/2017. ja 2017/2018. õppeaastal on liigutud **integreerimise poole**. Tehtud on näiteks järgmised arendused:

- paljud õppekavad on muudetud moodulipõhisteks;
- välja on kujundatud ühtne keeleõppesüsteem, mis võimaldab parandada keeleoskust ka erialaülestes tasandusrühmades;
- kõrghariduses on loodud uus üldõpingute plokk, mis sisaldab ühiseid vooruloenguid ja kriisireguleerimise ühisõppust eri erialade üliõpilastele;
- valikaineid pakutakse varasemast tunduvalt suuremas mahus, enamik neist on mõeldud kõigi erialade, ka rahvusvahelistele õppuritele (sh ingliskeelsed ained ja ained uutest tehnoloogiatest, seejuures kasutatakse üha enam tänapäevastele õppijatele omaseid vahendeid ja meetodikaid: nutiseadmeid, droone, geoinformaatikat, matkeskeskkondi jne);
- välja on töötatud ühtne täiendusõppe raamistik kõigile kolledžitele;
- Tallinnas Kase tänava õppehoones mindi üle õpperuumide riskasutusele.

Alates 2018/2019. õppeaastast liigutakse veel suurema ühisosa poole ning siseturvalisuse haridusmudel muutub veel integreeritumaks. Eesmärk on jõuda sellise mudeli rakendamiseni, nagu on seda kujutatud joonisel 6.

Joonis 6. Siseturvalisuse ühtne integreeritud haridusmudel alates 2018/2019. õppeaastast. Sinisega on kolledžite pädevuses olevad õppetöö komponendid ja valgega kolledžitevahelised koostöökomponendid

Nagu jooniselt näeme, on ühistegevuste osa tunduvalt kasvamas, ka varem üksnes kolledžite koordineerida olnud aspektid muutuvad koostööspektideks ning varem seostamata tegevuselemendid kujunevad ühtse terviksüsteemi loomulikuks osaks.

3.2. Õppekavaarenduse suundumused

2018/2019. õppeaastal viiakse lõpule **kõigi rakenduskõrghariduse õppekavade muutmise moodulipõhiseks** õppekavadeks. Selle tööga paralleelselt pööratakse suurt tähelepanu üldkompetentside integreerimisele erialaõppesse. Nendel erialadel, kus osa kutseõppes õpetatavaid kompetentse on vaja omandada ka kõrghariduse õppekaval, **luuakse tihe seos vastava kutseõppe õppekavaga**. Vajaduse korral muudetakse kutseõppe õppekava vähemalt selles haakuvas osas.

Koostöös partnerametitega analüüsitakse õppekavaarenduse vajadusi. Eesmärk on kujundada välja **loogiline ja ametite põhivajadusi rahuldav õppekavasüsteem**, kus enim levinud kutsealade spetsialistide ettevalmistamiseks on akadeemias sobiv õppekava (näiteks kaalutakse tolli spetsiifikaaga kutseõppe õppekava väljaarendamise vajadust FK-s), jätkuõppekava (näiteks juhtumikorraldaja JK-s) või spetsialiseerumissuund (näiteks kaalutakse korrektsiooni erialal senise inspektor-kontaktisiku kõrvale luua kriminaalhooldusametniku õppesuund). Eri tasemega töötajaid ja spetsialiste ettevalmistavate õppekavade vahel peab tekkima selge erinevus. Analüüsimist ja otsustamist vajab ka see, **mida õpetatakse tasemeõppes ja mida täienduskoolituse korras**, siin on vaja analüüsi käigus leida optimaalne lahendus ja tasakaal. Partnerametite osaks selles protsessis on kutsealade piiritlemine ja kompetentside kirjeldamine, samuti tööjõuvajaduse adekvaatne prognoosimine riikliku koolitustellimuse jaoks, arvestades tööjõuturu muutusi (sh pensioneerumist). Uute õppekavade ja õpperühmade avamisel tuleb alati teha finantsanalüüs ja kavandada vajalikud rahalised vahendid.

Ainukese siseturvalisuse valdkonna kõrgkoolina on SKA ka edaspidi aktiivne **kutsesüsteemi arendajana ja kutseomistajana** omas valdkonnas. Põhiliste partneritega koostöös analüüsivad kolledžid kutsesüsteemi rakendamise ja arendamise vajadusi ja võimalusi. Kutsesüsteemi kasutamine nii õppekavaarenduse sisendina kui ka ühenduslülina haridusmaailma ja töömaailma (ka karjäärisüsteemi) vahel on perspektiivne ja vajalik.

Õppekavaarenduse käigus pööratakse tähelepanu **võimalikele kattuvustele ja kokkupuutepunktile** teiste kolledžite õppekavade, vajaduse korral kaasatakse tööühma teiste kolledžite esindajaid. Selline pidev tähelepanu õppekavade üha suuremale integreerimisele peab muutuma normiks.

Lõputöö kirjutamise faasid ja teadustöö metodoloogiat käsitlevad õppeained sünkroniseeritakse, et rohkem üliõpilasi jõuaks nominaalajaga lõpetamiseni (PÄK). Tähelepanu pööratakse ka **lõpueksami** nõuetele, sisule, hindamise meetoditele ja -kriteeriumitele, samuti korraldusele (JK). Õppekavades suurendatakse valikainete mahtu.

Ühtlustatakse ka erinevate õppekavade **tutvumispraktikate** õpiväljundid ja toimumise aeg, et tagada praktika eesmärgipärasus ja võimaldada esmakursuslaste koosõppimist teistes moodulites. Analüüsitakse tutvumispraktika mitmekesistamise vajadust, et tutvuda ka teiste ametite tööga ja luua kohe õppeaja alguses õppuritele siseturvalisusest laiem pilt.

Üleminekul moodulõppele on oluline õppejõudude optimaalne tööjaotus iga õpetatava mooduli sees. See nõuab head koostööd ja koordineerimist õppetoolides. Kohe esimeste aastate jooksul pärast üleminekut peavad valmima kõigi moodulite **e-õppe toed**, nende loomine on lähiajal prioriteet õppemetoodiliste materjalide ettevalmistamisel. Õppejõudude koolitus ja tugi nendes tegevussuundades on samuti üks lähiaastate peaesmärk.

Magistriõppe puhul analüüsitakse uute suunamoodulite väljatöötamise vajadust, alates 2018/2019. õppeaastast rakendub **ametkondlik töökohapõhine õppesuund**. Samuti muudetakse õppekava kompaktsemaks ja vähendatakse selle killustatust. Luuakse tihedam seos ka rahvusvaheliste **Frontexi ja CEPOL-i magistriõppekavade**ga ning kaalutakse nende õppekavade koordineerimise üleviimist instituuti.

3.3. Eri õppevormide paindlikum rakendamine

Haridusalastes õigusaktides on kirjeldatud õppetöö läbiviimise võimalused ehk õppevormid. Eri õppevormide kasutamine olenevalt õppijate sihtrühmast loob õppetöök vajaliku paindlikkuse ja võib oluliselt rikastada õppimisvõimalusi ning võimaldab kaasata väga erinevaid sihtrühmi. See on üks oluline haridusmudelit mitmekesistav meede.

Sisekaitseakadeemias on võimalikest õppevormidest kasutusel **täiskoormusega õpe**, mis toimib nii päevase kui ka kaugõppena, viimane on mõeldud eelkõige töötavatele inimestele. Kutseõppes oli senini kasutusel vaid **statsionaarne koolipõhine õpe**. Alates 2017/2018. õppeaastast on uue, süüteomenetleja õppekava puhul kasutusel ka **mittestatsionaarne koolipõhine õpe ehk kaugõpe**. Lisaks planeeritakse õppevorme veel mitmekesistada: 2018. aasta veebruaris käivitus politseiametnike õppekava kaugõppe õpperühm, plaanis on alustada demineerijate töökohapõhise õppega. Alates 2018/2019. õppeaastast alustatakse maksunduse ja tolli eriala osakoormusega õppega.

Õppevormide mitmekesisus peab akadeemias lähiaastatel suurenema, kui soovime õppesse kaasata järjest enam mittetraditsioonilisi sihtrühmi ja asuda korraldama suuremas mahus täiskasvanute ümberõpet. Seejuures tuleb valida õppijate sihtrühmadest olenevalt kõige sobivam ja paindlikum õppevõimalus. Sobiva õppevormi valimine aitab vähendada ka väljalangevust, mis on akadeemias küll Eesti keskmisest tunduvalt väiksem, kuid mõnel erialal (näiteks päästeteenistuse ja vangivalvuri eriala) siiski märkimisväärne.

Uueks töösuunaks võetakse õpingute katkestajate **tagasitoomine õppesse**, et pakkuda neile võimalus lõpetada õpingud kas õppurina või eksternina. Selleks hakatakse katkestajaid nimeliselt õppesse tagasi kutsuma, kommunikeerima laialdasemalt seda võimalust, hakatakse neile selgitama ja pakkuma oma endise eriala lõpetamise kõrval ka ümberkvalifitseerumise võimalusi jne. Samuti on perspektiivne suunata seda sihtrühma ka vabatahtlikena rakenduma.

3.4. Kokkupuutepunktid ja koosõppimise võimalused siseturvalisuse valdkondade õppekavades

Üha enam planeeritakse ühist õppetööd eri valdkondade vahel, et õppijad puutuksid juba õppeprotsessis üksteisega rohkem kokku. Mida rohkem on eri erialade õppekavades sisulisi kattuvusi või kokkupuutepunkte, seda enam koosõppimise võimalusi tekib.

Kõige rohkem kokkupuutepunkte teiste siseturvalisuse valdkondadega on politseil, mis integreerib nii erinevad traditsioonilised kui ka uuemad politseivaldkonnad ja ka piirivalve. Kõige tihedam kokkupuude on politseil vanglateenistusega, seda just koolituse sisu puhul. Selged kokkupuutepunktid on ka piirivalve ja tollinduse vahel. Vähem otsest sisulist kokkulangevust on politsei- ja päästevaldkonnal, samas puutuvad politseinikud ja päästjad praktilises elus väga sageli õnnetuste ja nende tagajärgede likvideerimisel kokku. Suhteliselt vähe kokkulangevust ja koostööd on pääste- ja vanglateenistusel, samuti päästel ning maksundusel ja tollil. Ka vanglateenistus ning maksundus-tollindus haakuvad teineteisega suhteliselt vähe.

Läbi tuleb mõelda PÄK-i, JK ja FK koostöövõimalused, kuhu ei ole kaasatud PPK. Kolledžid peavad leidma oma õppekavades **sisuliselt haakuvad teemad ja olukorrad, kus saaks vajalikke koostöösituatsioone praktiliselt läbi mängida**. Selleks ei pea muutma õppekavade mahtu või teemasid, vaid haakuvad teemad tuleb välja selgitada ja siis kavandada ühiseid praktilisi harjutusi või ühisõppusi. Seega vajab ülevaatamist eelkõige aine- või mooduliprogrammide või rakenduskavade metoodiline pool ning ajaline planeerimine, et kavandada ja koordineerida võimalikke koosharjutusi või suuremaid ühisõppusi.

Analüüsitakse **ennetustöö** teemade sisseviimise vajadust eri erialade õppekavadesse, samuti ühisosa olemasolu ennetustöö õpetamisel. Pärast elanikkonnakaitse kontseptsiooni valmimist vaadatakse üle **kriisireguleerimise teemade** sisu üldõpingute moodulis ja tehakse vajaduse korral muudatusi.

Muude valdkondadega puutuvad akadeemias õpetatavad erialad enim kokku **kiirabiteenistusega** – otsene kokkupuude on päästekorraldajatel, aga ka politseinikel ja päästjatel. **Ka kaitseväe ja -väelastega** on uuenenud

sõjastrateegiate valguses tulevikus üha enam kokkupuutepunkte ja koostegutsemist nii politsei- kui ka päästeala aga ka tolli ja maksunduse töötajatel, mis tihendab tunduvalt tsiviil-militaarkoostööd. Kõigil valdkondadel on omakorda tihed kokkupuude **küberturvalisusega**, kuna info- ja sidesüsteemide halvamine takistab suuremal või vähemal määral siseturvalisuse valdkondade tööd. Seega korraldatakse edaspidi süstemaatiliselt ühisõppusi ka teiste kõrgkoolide õppuritega, eriti tervishoiukõrgkoolide ja Kaitseväge Ühendatud Õppeasutustega.

Koostööd tehakse mitte üksnes eri valdkondade õppurite vahel, vaid ka eri tasemete õppurite vahel. Tuleb mõelda, milliste ühiste teemade õpetamiseks saab kaasata õppureid magistrantidest kuni kutseõppe õpilasteni. Kindlasti on selleks võimalus suurteil õppustel. Reaalses elus toimetavadki suuremate päästesündmuste lahendamisel või operatsioonide läbiviimisel koos nii reaametnikud kui ka eri taseme spetsialistid ja juhid. Võimaluse korral kaasatakse kutseõppe lõpueksamitele „näitlejaid“ või „vastutegevuse tegijaid“ eri kolledžite kõrghariduse rühmadest, ja ka vastupidi. Kaalutakse võimalusi kaasata selleks üliõpilasi ka teiste kõrgkoolide sobivatelt erialadelt.

Suuremate õppuste läbiviimiseks, kuhu on kaasatud eri valdkondade ja eri tasemete õppurid, saab edaspidi kasutada **projektinädalaid**, mis on kavandatud koostööharjutuste ja suuremate õppuste läbiviimiseks. Need planeeritakse õpperühmade õppetöö graafikutesse. Siis on garanteeritud selliste koostööõppuste tõrgeteta kavandamine ja läbiviimine.

Selleks et soodustada integreeritud õppetööd, tuleb edaspidi lisaks õppetöö graafikute koordineerimisele hakata **ühtselt planeerima ka tunniplaan**, et paremini kasutada ära uue Kase tänava õppehoone võimalusi ning vältida olukorda, kus omavahel puutuvad kokku ainult ühe kolledži õppijad.

3.5. Konkreetsed koostöönäited eri valdkondade ühiseks õppetööks

3.5.1. Politsei ja vanglateenistuse valdkondade vahel

Nii politsei- kui ka vanglaametnikud peavad tööülesannete täitmiseks valdama suures osas sarnaseid kompetentse. Seetõttu on kattuvused ja koosõppimisvõimalused nende erialade puhul üsna suured.

Teemad, mille puhul koostööd analüüsitakse, on enesekaitse ja vahetu sund, enesekaitse ja ohjeldusmeetmed, turvataktika ja tulirelvade kasutamine, süüteo menetlus ja korra kaitseõigus. Kaardistatakse vajadust joobe kontrollimise koolitamiseks JK järelevalve ainetes, mida võiks anda PPK. JK pakub omalt poolt arestimaja politseinike koolitust PPK õppuritele. Politsei ja vanglateenistuse valdkondade üheks ühisõppuse teemaks projektinädala raames on masside ohjamine.

3.5.2. Politsei/piirivalve ja maksunduse/tollinduse valdkondade vahel

Kuna nii piirivalvurid kui ka tollitöötajad tegutsevad mõlemad piiril, on nende töös teatavaid kattuvusi kompetentside osas. Kuna praegu on võetud suund üha enam dokumendikontrolli ja tollikontrolli ühitamisele (Narva piiripunktis on selline ühiskontroll juba rakendunud), siis muutub üha aktuaalsemaks ka piirivalvuritele tollialaste kompetentside õpetamine ja vastupidi.

Koostööd tehakse järgmiste teemade puhul: turvataktika ja erivahendite kasutamine, alarmsõit, süüteo menetlus, dokumentide kontrollimine, korra kaitseõigus, maksundus ja toll. Relvaõppe ja enesekaitse teemade kirjeldamisel FK õppekavades võetakse aluseks PPK õppekavade vahetu sunni ja turvataktika moodul. Arutatakse, milliseid teemasid (näiteks riiklik järelevalve) on võimalik õpetada kahe kolledži üliõpilastele ühistes tundides. Projektinädalal harjutatakse ühe ühise teemana piirivalve ja tolli koostööd.

3.5.3. Pääste ja teiste valdkondade vahel

Pääste valdkonna erialadel ja teistel siseturvalisuse valdkondade õppekavadel on sisulisi kokkupuutepunkte vähem. Küll aga toimub eri valdkondade töötajate tihed koostöö ja kokkupuude igapäevases töös. Seega tuleb eelkõige üle vaadata õppemetoodiline pool ning suurendada praktiliste ühistegevuste ja ühisõppuste mahtu õppetöös, et harjutada eri valdkondade spetsialiste paremini tulevases tööelus koos töötama.

Analüüsitakse teemasid ja mahu suurendamise vajadust suurõnnetuste juhtimise õppes, mis kaasab lisaks PÄK-le ka PPK ja TTK/kiirabi. PÄK, PP ja JK teevad koostööd info- ja sidesüsteemide õpetamisel (Apollo, Ester, SOS-2). Eelkõige on kavas kaasata teise valdkonna õppejõude õppetöö ettevalmistamisse ja läbiviimisesse. Koostöökohaks on ka sidevahendite õpetamine (näiteks väljakutsete teenindamise ja avaliku korra kaitsmise ülesannete lahendamisel, edastamisel, registreerimisel ja täitmisel, ESTER-side kasutamisel, Apollo (E-politsei) seadmes teate kontrollimisel ja vastamisel).

Kolledžid korraldavad ühisõppuse, mille käigus harjutatakse politsei ja pääste koostööd äkkrünnaku ning kadunud isikute otsingu korral. Õppustele kaasatakse eri taseme õppureid.

PÄK teeb ühiskoolitusi ka JK õppuritega. 2017/2018. õppeaasta kevadsemestril toimub praktiline ülesanne matkekeskkonnas, kus harjutavad koostööd PÄK ja JK kõrghariduse kadetid. Lahendatakse erakorralist sündmust vangla perimeetril. JK õppuritele viiakse läbi meditsiini ja tulekahjukoolitusi. Väike-Maarja õppepolügoonil avatakse 2018. aasta kevadel õppekamber, milles on võimalik harjutada kambri kustutamist, praktilise tegevusena harjutatakse erakorraliste sündmuste lahendamist. Analüüsitakse ka päästeala kokkupuutepunkte FK tollisuuna õppuritega ühiskoolituste läbiviimiseks.

3.6. Ühised üleakadeemialised teemavaldkonnad ja nende eest vastutavad akadeemilised üksused

Selleks et võimalikult otstarbekalt kasutada akadeemia õppejõudude oskusteavet, määratakse ühised üleakadeemialised teemavaldkonnad, mida õpetatakse mitmes kolledžis ning mille meetodilise arendamise ja õpetamise koordineerimise eest vastutavad selleks kõige sobivamad akadeemilised üksused. See on aluseks õppejõudude optimaalseks ristkasutuseks kolledžite ja keskuste vahel. Ühiste üleakadeemialiste teemavaldkondade eest vastutavad akadeemilised üksused on esitatud tabelis 2.

Tabel 2. Üleakadeemialised teemavaldkonnad ja vastutavad akadeemilised üksused

Akadeemiline üksus	Üleakadeemialised teemavaldkonnad
PPK korrakaitse ja turvataktiline õppetool	vahetu sunni ja turvataktiline rakendamine (relvastus, enesekaitse), masside ohjamine, sõidukite peatamine, joobe tuvastamine, alarmsõit
PPK piirihalduse õppetool	dokumentide kontrollimine (sh võltsingute tuvastamine)
PPK karistus- ja menetlusõiguse õppetool	karistusõigus (sh üld- ja eriosa), väärteto- ja kriminaalmenetlus, korrakaitseõigus
PÄK päästekorralduse õppetool	esmaabi
PÄK kriisireguleerimise õppetool	kriisireguleerimine (sh erakorraliste sündmuste lahendamine), uute tehnoloogiate kasutamine (droonide kasutus, geoinformaatika jne)
PÄK tuleohutuse ja inseneriainete õppetool	üldised ennetustöö teemad
JK vangistuskorralduse õppetool	arestimajad
FK maksunduse ja tolli õppetool	toll, maksundus ja majandus (sh ettevõtlus)
õigus- ja sotsiaalainete keskus	psühholoogia, tööalane suhtlemine, enese ja teiste juhtimine jm üldkompetentsid, teadustöö metodoloogia, õiguse üldosa (sh haldusmenetlus)
keeleskeskus	keelesõpe
õppeosakond	sport, IT-teemad, üleakadeemialised valikained, ingliskeelsed õppeained, ühisained teiste kõrgkoolidega

3.7. Täiendus- ja ümberõpe

3.7.1. Ümberõppevõimaluste loomine töötavatele inimestele

Uues elukestva õppe paradigmas on ümberõpe muutumas tavaliseks nähtuseks. Ümberõppe all mõeldakse seda, kui juba varem mingi eri- või kutsealase kvalifikatsiooni omandanud inimene, kes on reeglina ka töötanud sellel erialal, otsustab omandada uue eri- või kutsealase kvalifikatsiooni kas täienduskoolituse või tasemeõppe kaudu.

Tänapäeva töömaailmas muutub üha lühemaks ühel ametikohal töötamise aeg, Euroopa Liidu riikides on see juba keskmiselt alla kolme aasta. Samuti toimub tehnoloogiline areng enamikul kutsealadel niivõrd kiiresti, et on vaja pidevalt juurde või ümber õppida ja omandada uus kvalifikatsioon hoopis uuel kutsealal. Lisaks sunnib Eesti demograafiline situatsioon tööandjaid üha enam arvestama vananeva ja väheneva rahvastikuga ning olema valmis paindlikeks kohandusteks.

Kõike eelöeldut arvestades peab ka sisejulgeoleku valdkond olema valmis olulisteks muudatusteks ja paindlikeks lahendusteks, et garanteerida vajamineva tööjõu olemasolu muutunud tingimustes. Seetõttu on otstarbekas püüda hoida inimesi sektorist lahkumast, samas tuleb neile pakkuda **vajalikke tingimusi sektorisiseseks liikumiseks ja arenguks, eakohaseks ümberõppeks ning ka teiste sektorite inimeste värbamiseks** ja neile vajalike ümberõppevõimaluste loomiseks. Uued töötajad ei tule ametitesse mitte üksnes SKA-st, vaid üha enam ka mujalt, kusjuures akadeemia saab kaasa aidata nende ümberõpetamisel.

Seetõttu oleks mõttekas välja töötada tüüpilised ümberkvalifitseerumisvõimalused koos õpiteede kirjeldamisega. Ümberõpe on palju lihtsamalt teostatav kutsehariduse ehk 4. ja 5. taseme kvalifikatsiooni puhul, kus ametnikud on põhiliselt praktiliste tööde tegijad.

Kavas on analüüsida järgmisi ümberõppevariante, lähtudes nende kutsealade profiili kokkulangevustest:

- politseiametnikust kriminaalhooldajaks;
- politsei-, pääste- või vanglaametnikust päästekorraldajaks;
- politseiametnikust või päästeteenistujast päästekorraldaja-logistikuks;
- piirivalveametnikust tolliametnikuks ja vastupidi;
- päästeteenistujast vangivalvuriks;
- kaitseväelasest päästeteenistujaks või vangivalvuriks;
- süüteo menetlejast teabe- ja uurimisametnikuks ja vastupidi.

Politseinikuks ümberõppimise võimalusi on kirjeldatud alapeatükis 2.1.1 ja need võimalused on võrdlemisi paindlikud.

6. taseme haridusega ehk kõrgharidusega spetsialistide puhul tuleb avada ka ümberspetsialiseerumise võimalused oma kutseala sees. Kõige lihtsam on seda teha nendel õppekavadel, kus on juba olemas spetsialiseerumissuunad (politseiteenistuse õppekavas kolm võimalust, tollis ja maksunduses kaks võimalust). Siis tuleb sama kvalifikatsiooniga isik lihtsalt omandama uut spetsialiseerumist. Sellist võimalust saab hakata rakendama kohe, lisades üksikuid soovijaid tasemeõppe õppegruppidesse vabade õppekohtade olemasolul. Kui õppija läbib kõik spetsialiseerumissuunas olevad moodulid või õppeained, saab akadeemia väljastada talle täienduskoolituse tunnistuse läbitud õppe kohta.

3.7.2. Täiendusõppe integreeritud haridusmudelid

Täiendusõppe keskus (TÕK) koordineerib ja juhib kogu akadeemia täiendusõpet ning kujundab selle korraldusliku raamistiku. TÕK korraldab ka teiste struktuuriüksuste (peale PPK, PÄK ja JK) pakutavat täiendusõpet, koordineerib ja vahendab interdistsiplinaarseid koolitusi ning pakub laiemalt täiendusõpet avalikule teenistusele jt sihtrühmadele.

Integreeritud haridusmudeli vaates on akadeemia siht **siseturvalisuse valdkonna täiendusõppe senisest suurem koondumine akadeemiasse**. Sihtgrupi vajadusi arvestava täiendusõppe korraldamisel on väga oluline koostöö – ametite vajaduste ja akadeemia võimaluste kokkuviiimine. Sellest lähtuvalt püüab akadeemia välja töötada

ja ametnikele pakkuda ajakohaseid koolitusi, nagu praegu piloteerimisfaasis olev tehnoloogiakursus, mis käsitleb tänapäevaseid uudseid tehnoloogilisi arendusi (nagu tehisintellekt, asjade internet, isesõitvad autod), või kriisireguleerimise kursus. Järjest rohkem hakatakse seejuures täiendusõppe kursustesse põimima e-õpet (kuni e-kursusteni välja), sooritama neid matkekeskkondades ning kasutama teisi uudseid paradigmasid ja õppemeetodeid.

Oluline on pakkuda kõigis valdkondades järjepidevat õpet, st juba tasemeõppe õppekavade loomisel ja arendamisel tuleb välja töötada ja õppekavaga siduda täiendusõppe programmid. Kindel koht täiendusõppes on **taseme hoidmise koolitusprogrammidel ning ühistel koolitustel ja õppustel**, kuhu on kaasatud nii siseturvalisuse valdkonna ametid kui ka strateegiliselt tähtsad koostööpartnerid (kiirabi, haiglad, lennujaam, sadamad jms). Nii näiteks on PPK, FK ja vastavate ametite koostööna välja töötamisel uus majanduskuritegude uurimise täiendusõppe õppekava. Analüüsitakse politseiametnikele mõeldud tollispetsiifilise täienduskoolitusprogrammi väljatöötamise vajadust ja ka vastupidi – tolliametnikele mõeldud piirivalvelise koolitusprogrammi väljatöötamise vajadust.

Uue Eesti elanikkonnakaitse kontseptsiooni valguses tuleb täiendusõppes tegeleda rohkem **kogukondade arendamise ja ühiskonna teenimisega** (näiteks naabrivalveaktivistide koolitamine). Akadeemia peab analüüsima **täienduskoolituse käivitamist uutele sihtgruppidele**, näiteks turvatöötajate ja KOV-i korrakaitseametnike koolitamine ning koostöö tihendamine Eesti Turvaettevõtete Liiduga. Koostöö ja kriisiolukorras koos toimimise osas tuleb koolitada Kaitseliitu ja Kaitseväge, et muuta tsiviil-militaarkoostöö sujuvamaks.

3.8. Sisekaitseõpe üldhariduskoolides ja vabatahtlike koolitus

Akadeemia korraldab **sisekaitseõpet** 12 gümnaasiumis. Õppe maksimaalne maht on seitse kursust nii politsei, piirivalve kui ka pääste valdkonnas. Kursuste ainekava ühe sisulise alusena on kasutatud vabatahtlike päästjate ja abipolitseinike koolitamiseks mõeldud õppekavu, seega on vastava õppesuuna läbinud noortel vabatahtlikele päästjatele ja abipolitseinikele vajalikud kompetentsid.

2018. aasta kevadel analüüsiti sisekaitseõppe õppetöö läbiviimist ning sellega rahulolu, selleks küsitleti nii õpetajaid, õpilasi kui ka lõpetanuid. Üldine hinnang sisekaitseõppele oli hea. Esile tõsteti õppekava mitmekesistamise vajadust – sinna ei ole senini sisse lülitatud vangla ega maksunduse ja tolli temaatikat. Viimase osas toimus 2017/2018. õppeaastal muudatus, kui valmis uus ainekursus, mida praegu piloteeritakse. Vanglateenistus viib aga praegu paljudes koolides ise läbi eelkõige enesekaitse-suunitlusega valikkursuseid. Veel toodi uuringus esile vajadust muuta õppetöö praktilisemaks ja lisada mõni teema õppekavasse (küberkaitse, töö loomadega), ühe vastutava õpetaja rakendamise olulisust õppetöö läbiviimisel ühes moodulis jms. Vaja on koolitada õpetajaid meetoodiliselt, valmistada ette rohkem õppematerjale ning korraldada senisest enam õppelaagreid. Akadeemia võtab uuringust tulenevad soovitusel arvesse ja kavandab juba konkreetseid tegevusi nende elluviimiseks.

Lisaks analüüsitakse võimalust suunata sisekaitseõppe õppesuuna läbijad gümnaasiumiõpingute lõpetamisel kas abipolitseiniku või vabatahtliku päästja eksamile. On ka kaalutud, et see eksam võiks olla selle suuna lõpetajate jaoks üheks kooli valikeksamiks. Nii saaks palju paremini täita regioonides, kus vastav eelkoolitus toimub (eriti Ida-Virumaal), vabatahtlike päästjate ja abipolitseinike ridu uute noorte inimestega. Lisaks oleks õppesuuna lõpetamisel konkreetne väljund, mida noored oskavad hinnata.

Vabatahtlike päästjate ja abipolitseinike koolitus toimub praegu üle Eesti prefektuurides, jaoskondades või komandodes, kus vabatahtlike õpetavad kohapealsed PPA või PÄA töötajad. Õppekavad on suhteliselt lühikesed, mõistlik oleks need üle vaadata ja muuta põhjalikumaks. Samuti väärrib tõsist kaalumist ja otsustamist akadeemia edaspidine kaasamine vabatahtlike koolituskursuste läbiviimisesse, akadeemial on selleks olemas kompetentsed õppejõud ja head tingimused nii Paikusel kui ka Väike-Maarjas aga ka Tallinnas ja tulevikus Narvas. Täiendava arendustegevusena vabatahtlike koolitamisel on otstarbekas kaaluda **vabatahtlike kriminaalhooldusabiliste koolitamist**.

4. KOKKUVÕTTEKS

Kui võrrelda siseturvalisuse haridust enne 2016/2017. õppeaastat (joonis 5) ja kavandatavat integreeritud mudelit alates 2018/2019. õppeaastast (joonis 6), siis näeme, et koostöökohtade ja -tegevuste osakaal on mitu korda kasvanud. Varem suuresti kolledžite ainupädevuses olnud õppetöö komponendid (joonistel sinise värviga) muutuvad koostöökomponentideks (valgega), mis tekitab vastastikuse võimestamise ehk sünergia nii inimeste kui ka üksuste vahel. Akadeemia hakkab funktsioneerima ühtsema tervikuna kui seni. See toob endaga kaasa palju optimaalsema ressurside, eelkõige aga kõige kallima ja defitsiitsema vara – inimeste kasutuse.

Kõige selle tulemusena on akadeemiat lõpetavad siseturvalisuse valdkonna spetsialistid tulevikus palju paremini ette valmistatud tööks 21. sajandi muutavas julgeolekukeskkonnas. Siseturvalisuse valdkond kujuneb seetõttu palju lõimunumaks ja ühtsemaks kui senini.

Akadeemial on hea väljakujunenud koostöö oma valdkonna põhiliste partnerite – ministeeriumide ja ametitega. Siseturvalisuse ühtse integreeritud haridusmudeli elluviimiseks vajame jätkuvat konstruktiivset ja selge rollijao-tusega koostööd. Ametitepoolne väga sisuline, täpselt fookustatud sisend ja tellimus ühelt poolt ning akadeemia professionaalne pedagoogiline ja metoodiline kompetents teiselt poolt garanteerivad nii õppekavaarenduse kui ka õppetöö tulemuslikkuse ja arengu.

Osapoolte heas koostöös saame senisest veel paremini realiseerida meie akadeemia potentsiaali ning kombineerida kogu siseturvalisuse hariduspüramiidi nii tasemeti kui ka valdkonniti ühte mudelisse. Ega asjata tunne mitmed nii arenevad (Albaania, Kosovo) kui ka arenenud riigid (Soome, Norra) üha suuremat huvi meie haridus- ja koolimudeli vastu, ilmselt on Eestilt selles osas midagi olulist õppida. Seda enam peame pingutama, et olla vääriliseks eeskujuks.

Ühtse integreeritud haridusmudeli rakendamiseks annab olulise impulsi uute õppehoonete valmimine nii 2019. aastal Tallinnas Kase tänaval kui ka mõne aasta pärast Narvas. Need hooned on kavandatud integreeritud õppe vajadusi silmas pidades ning on avatud õppimiseks kõigile, kes vajavad siseturvalisuse alast õpet – seega mitte ainult akadeemia õppuritele, vaid ka töötavatele valdkonna spetsialistidele, üldhariduskoolide õpilastele ja teistelegi sihtrühmadele.

5. LISA 1. HARIDUSMUDELI RAKENDUSKAVA 2018–2020

Tegevussuund, tegevus	Vastutaja	Kaasatud üksus	Tähtaeg	Indikaatorid, märkused
1. EESMÄRK: Tänapäevase ja laiapõhjalise siseturvalisuse hariduse omandamine tasemeõppe kavade arendamise kaudu				
Analüüsitakse edasise õppekavaarenduse vajadusi koostöös partnerametitega	Kolledžite direktorid	ÕO	Pidev töö	Õppekavaarenduse vajadused on analüüsitud
Vajaduse korral töötatakse välja ja rakendatakse uusi õppekavu	Õppekavade juhid	ÕO	Vastavalt vajadusele	Õppekavad on kinnitatud SKA nõukogus
Muudetakse kõik rakenduskõrghariduse õppekavad moodulipõhisteks	Õppekavade juhid	ÕO	FK, PÄK: 2. kv 2018; JK: 2. kv 2019	Õppekavad on kinnitatud SKA nõukogus ja rakendatud vastavalt sügisel 2018 ja 2019
Õppejõudude metoodiline toetamine ja moodulisese koostöökultuuri arendamine üleminekul moodulipõhisele õppele	Õppetoolide juhid	ÕO, TÕK	Pidev töö kuni 2020	Õppejõud on juhendatud ja koolitatud, mooduliprogrammid on korrigeeritud vastavalt vajadusele
Õppekavade arendamisel integreeritakse üldkompetentsid erialaõppesse	Õppekavade juhid	ÕO, ÕSK	Kaasnev töö õppekavade arendamisel	Õppejõud on juhendatud, üldkompetentsid on integreeritud vastavalt juhendile
Õppekavade arendamisega kaasneb digitoe loomine kõigile moodulitele ja ainetele	Õppekavade, õppetoolide ja keskuste juhid	AO	Kaasnev töö õppekavade arendamisel	Moodle'is on loodud digitugi vähemalt 90% moodulitest kahe aasta jooksul pärast õppekava valmimist
Analüüsitakse tutvumispraktikate mitmekesistamise ja ühtlustamise vajadust	ÕO juhataja	Õppekavade juhid	2. kv 2018	Vastavalt analüüsile on korrigeeritud õppetöö graafikuid ja vajaduse korral muudetud tutvumispraktikate sisu
Analüüsitakse ennetustöö teemade suurendamise vajadust õppekavades, samuti ühisosa sisseviimise vajadust ennetustöö õpetamisel	PÄK-i direktor	Teiste kolledžite direktorid, ÕO	2. kv 2019	Vastavalt kokkuleppele on vajaduse korral korrigeeritud õppe- ja rakenduskavu
Analüüsitakse ja vajaduse korral muudetakse kriisireguleerimise teemade sisu üldõpingute moodulis pärast elanikkonnakaitse kontseptsiooni valmimist	Kriisireguleerimise õppetooli juht	ÕSK	2. kv 2019	Vastavalt kokkuleppele on vajaduse korral korrigeeritud õppe- ja rakenduskavu

Tegevussuund, tegevus	Vastutaja	Kaasatud üksus	Tähtaeg	Indikaatorid, märkused
Analüüsitakse koos ametitega kutsesüsteemi arendamise vajadusi ja rakendatakse avanevaid võimalusi nii koolitaja, arendaja kui ka kutseomistajana	Kolledžite direktorid	ÕO	Pidev töö	Avanevad võimalused on ära kasutatud

2. EESMÄRK: Siseturvalisuse valdkonna spetsialistide laiapõhjalisem ettevalmistus õppekorralduse ja õppemetoodika arendamise ning ühise õppe ja ühisõppuste laialdasema rakendamise kaudu

Analüüsitakse kokkupuutepunkte eri erialade ja õppekavade vahel, selgitades nende ühisosa ning kavandades võimalikke koostöökohti ja ühisõppimise ja -harjutamise võimalusi	Õppekavade juhid	ÕO	2. kv 2019, edaspidi pidev töö	Vastavalt kokkulepetele on muudetud rakenduskavad ja aineprogrammid
Koostatakse koordineeritud õpperühmade õppetöö graafikuid ja tunniplaane	ÕO juhataja	Kolledžid (õppekorralduse spetsialistid)	Alates 2018/2019. õa	On koostatud ühtne tunniplaan 2019/2020. õa kohta
Rakendatakse projektinädalate süsteem ühiseks õppetööks ja ühisõppusteks	ÕO juhataja	Kolledžid	Alates 2018/2019. õa	On kavandatud ja kantud õppetöö graafikutesse
Kaalutakse eri erialade vastastikku tutvustamise võimalusi sobivate moodulite/teemade õpetamisel ja praktilal	Õppekavade juhid	ÕO	Alates 2018/2019. õa	Vastavalt kokkulepetele on tutvustatud
Kaasatakse ühistegevustesse ja -õppustesse eri tasemete õppureid, sh „näitlejaid” ja „vastutegevuse tegijaid”, sh eri kolledžitest ja ka teistest kõrgkoolidest	Õppekavade juhid	ÕO	Alates 2018/2019. õa	On piloteeritud 2018/2019. õa, optimaalses mahus alates 2019/2020. õa
Analüüsitakse õppijate sihtrühmade spetsiifikast lähtudes nende õppekorralduslike vajadusi ning tulemustest lähtuvalt määratakse optimaalseim õppevorm ja -korraldus	Kolledžite direktorid	ÕO	Pidev töö	Toimub vastavalt vajadusele iga uue õppekava avamisel ja vajaduse korral ka vanade õppekavade puhul
Tegeletakse õpingud katkestanute tagasitoomisega õppesse	Kolledžite direktorid	ÕO, KO	Alates 2018/2019. õa	Ettevalmistatud nimekirjade alusel on pöördutud vastava ettepanekuga katkestanute poole

3. EESMÄRK: Siseturvalisuse valdkonna spetsialistide jätkusuutlikkuse tagamine täiendus- ja ümberõppe ning üldhariduskoolides toimuva sisekaitseõppe arendamise kaudu

Analüüsitakse koos partnerametitega täiendusõppe korraldust ning leitakse iga ametiga optimaalne lahendus	Kolledžite direktorid	TÕK	2. kv 2018 ja 2019	Vastavalt kokkulepetele on koostöölepingud sõlmitud ja/või uuendatud
Koostatakse ja korraldatakse vajalikke n-õ rätsepakoolitusi, unikaalseid õppusi ja koostöökoolitusi	Kolledžite direktorid, TÕK-i juhataja	ÕO, AO, HO, KO	Pidev töö	Vastavalt kokkulepetele on koolitused korraldatud
Informeeritakse ameteid teiste siseturvalisuse valdkondade koolitustest	TÕK-i juhataja	Kolledžid	Pidev töö	Informatsioon on edastatud
Analüüsitakse täienduskoolituste pakkumist uutele sihtrühmadele	TÕK-i juhataja, kolledžite direktorid		4. kv 2018	Vastavalt kokkulepetele on sihtrühmad määratud

Tegevussuund, tegevus	Vastutaja	Kaasatud üksus	Tähtaeg	Indikaatorid, märkused
Panustatakse rohkem kogukondade arendamise ja ühiskonna teenimisse, pakkudes selleks sobivaid koolitusi	TÕK-i juhataja, kolledžite direktorid		Alates 2018	Vastavalt kokkulepetele on koolitused korraldatud
Luuakse e-kursusi töötavatele siseturvalisuse ametnikele	Kolledžite direktorid, TÕK-i juhataja	AO	Alates 2018	Vastavalt tellimustele on loodud kuni 5 kursust aastas
Analüüsitakse ümberõppevõimalusi ning koostatakse konkreetsed ümberõppe õppekavad	Õppekavade juhid	ÕO, TÕK	Alates 2018/19. õa	Vastavalt kokkulepetele on valminud ümberõppe õppekavad
Analüüsitakse uute spetsialiseerumiste võimalusi ning vormistatakse selleks täiendusõppe õppekavad	Kolledžite direktorid	ÕO, TÕK	2. kv 2019	Vastavalt kokkulepetele on vormistatud täiendusõppe õppekavad
Uuendatakse ja mitmekesistatakse sisekaitseõppe tüüpõppekava ja töötakse välja erineva mahuga kursustepaketid	TÕK-i juhataja	Rektori nõunik	2. kv 2018	Tüüpõppekava on uuendatud vastavalt uuringu tulemustele ja kooskõlastatud ametitega
Koolitatakse sisekaitseõppe õpetajaid ja arendatakse vajalikke metoodilisi materjale	TÕK-i juhataja	Rektori nõunik	2. kv 2019	Vajalikud koolitused on läbi viidud ja uued materjalid välja töötatud
Sisekaitseõppe lõpetajatele luuakse tingimused ja soodustatakse nende suunamist vabatahtliku päästja või abipolitseiniku eksamile	Rektori nõunik		4. kv 2018	On kokku lepitud ja fikseeritud eksamile suunamise põhimõtted
Analüüsitakse koos ametitega vabatahtlike koolitamist ja akadeemia võimalikku tulevast rolli selles	PPK ja PÄK-i direktorid	TÕK	4. kv 2018	On kokku lepitud, mis tingimustel hakkab SKA vabatahtlike koolitust läbi viima

4. EESMÄRK: Inimvara ja teiste ressursside otstarbekas kasutamine ühiste teemavaldkondade määramise, vastutuse jagamise ja õppejõudude riskasutamise kaudu

Määratakse akadeemiaülesed ühised teemavaldkonnad ning nende eest vastutavad akadeemilised üksused	Õppeprorektor	ÕO, kolledžid	2. kv 2018	Akadeemiaülesed ühtsed teemavaldkonnad on määratud
Vastutavad akadeemilised üksused tagavad ühiste teemavaldkondade metoodilise arendamise ja õppetöö läbiviimise ka teistes kolledžites	Akadeemiliste üksuste juhid	Teised akadeemilised üksused	Pidev töö	Metoodiline arendustöö on tehtud
Vajaduse korral tagatakse kolledžitevaheline optimaalne õppejõudude riskasutus	Akadeemiliste üksuste juhid	Teised akadeemilised üksused	Pidev töö	Õppejõudude riskasutus toimib

Rakendusplaani täitmist monitorib 1. 2. ja 4. eesmärgi tegevuste puhul õppeosakond ja 3. eesmärgi tegevuste puhul täiendusõppe keskus.

